

Прилог бр. 3		Предметна програма од прв циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Основи на економијата			
2.	Код	АМФ3и34			
3.	Студиска програма	Актуарска и финансиска математика			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно - институт, катедра, оддел)	Институт за математика, Природно-математички факултет, Скопје			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Прв циклус			
6.	Академска година /семестар	2021/2022 / Семестар 3 (зимски)	7.	Број на ЕКТС-кредити	6
8.	Наставник	Проф. д-р Предраг Трпески			
9.	Предуслови за запишување на предметот				
10.	<p>Цели на предметната програма (компетенции):</p> <p>После завршувањето на овој предмет, студентите треба да се способни да објаснат:</p> <ul style="list-style-type: none">• Зошто економијата е наука за тоа како луѓето и општествата избираат да ги алоцираат ретките ресурси и како пазарните економии го решаваат централниот економски проблем• Како во услови на пазарна економија портошувачот ја максимизира корисноста, и како фирмата носи одлуки за производството и продажните цени со цел да го максимизира профитот, при тоа функционирајќи во различни пазарни структури;• Како функционираат пазарите на факторите на производство, и кои се специфичните карактеристики на побарувачката и понудата на различни фактори на производство: труд, капитал, земја и претприемништво;• Каква е улогата на државната регулација на бизнисот во врска со корегирањето на неуспесите на пазарот.• Што претставува основниот макроекономски модел: агрегатна побарувачка, агрегатна понуда и рамнотежен реален бруто домашен производ.• Како се дефинираат и мерат основните макроекономски агрегати, вклучувајќи ги: бруто домашниот производ; инфлацијата; невработеноста; штедењето; инвестициите, девизните курсеви и сл.• Какви се меѓузависностите помеѓу макроекономските агрегати• Што претставува долгорочниот економски раст, како истиот се мери и кои се детерминантите/факторите на економскиот раст.• Што е тоа бизнис циклус и како се движат макроекономските агрегати во текот на бизнис циклусот.• Кои се целите и инструментите на монетарната политика, посебно кога истата се користи како макростабилизациона политика.• Кои се целите и инструментите на фискалната политика, посебно кога истата се користи како макростабилизациона политика.• Кои се основните аспекти на меѓународната економија: меѓународна трговија и инвестиции; економски ефекти на царините и квотите; биланс на плаќања; девизен курс и неговите детерминанти.• Кои се доминантните школи на мислење во рамките на современата макроекономија.				
11.	<p>Содржина на предметната програма:</p> <p>Економијата како наука: дефиниција, методологија, основни принципи на економското размислување.</p> <p>Принципи на микроекономијата:</p> <ul style="list-style-type: none">• Побарувачка, Понуда и Пазарна рамнотежа. Теорија на изборот на потрошувачот. Теорија на производството. Трошоци на производството. Совршена конкуренција. Несовршена конкуренција: Монопол, Олигопол. Пазари на факторите на производство (Капитал; Земја; Претприемништво). Пазарот на трудот и наемнините. Државата и бизнисот: Неуспесите на пазарот и државната регулација (Јавни Добра; Екстерналии; Асиметрични информации; Природни монополи; Комерцијални монополи).				

	Принципи на макроекономијата: <ul style="list-style-type: none">Основен макроекономски модел: Агрегатна побарувачка; Агрегатна понуда; и Макроекономска рамнотежа. Мерење на макроекономската активност и макроекономските агрегати: бруто домашен производ, инфлација, невработеност. Агрегатна потрошувачка. Агрегатно штедење. Агрегатни инвестиции. Долгорочен економски раст и негови фактори. Деловни циклуси. Пари и банкарство. Невработеност и инфлација. Фискална политика. Монетарна политика. Меѓународна економија: основни аспекти (Меѓународна трговија и меѓународни текови на капитал. Економските ефекти на царините и квотите. Биланс на плаќања. Девизен курс и неговите детерминанти.) Школи на мислење во рамките на современата макроекономија (Неокејнзијанци. Нови кејнзијанци. Монетаристи. Нова класична политичка економија. Теорија на реални бизнис циклуси.)					
12.	Методи на учење: предавања со презентации, интерактивни предавања, тимска работа, гостин на предавања, студии на случај, изработка и презентација на проектна задача					
13.	Вкупен расположив фонд на време	6 ЕКТС x 30 часови = 180 часови				
14.	Распределба на расположивото време	67.5 + 112.5 = 180 часови				
15.	Форми на наставните активности	15.1.	Предавања - теоретска настава	67.5 часови		
		15.2.	Вежби (лабораториски, аудиториумски), семинари, тимска работа	0 часови		
16.	Други форми на активности	16.1.	Проектни задачи	0 часови		
		16.2.	Самостојни задачи	0 часови		
		16.3.	Домашно учење – задачи	112.5 часови		
17.	Начин на оценување 80% + 10% + 10% = 100%					
	17.1.	Тестови			80%	
	17.2.	Индивидуална работа/проект (презентација: писмена и усна)			10%	
	17.3.	Активност и учество			10%	
18.	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)		до 50 бода	5 (пет) (F)		
			51 x до 60 бода	6 (шест) (E)		
			61 x до 70 бода	7 (седум) (D)		
			од 71 до 80 бода	8 (осум) (C)		
			од 81 до 90 бода	9 (девет) (B)		
			од 91 до 100 бода	10 (десет) (A)		
19.	Услов за потпис и за полагање завршен испит		Реализирани активности			
20.	Јазик на кој се изведува наставата		Македонски јазик			
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата		Интерна евалуација и анкета			
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Таки Фити	Економија – Основи на економијата	Култура АД - Скопје	
		2.				
		3.				
	22.2.	Дополнителна литература				
		Реден број	Автор	Наслов	Издавач	Година
1.		Грегори Менкју	Принципи на економијата	Нампрес, Скопје	2009	

		2.	Stiglitz Joseph	Principles of Economics	Any of the most recent editions	
		3.	Mankiw N. Gregory	Principles of Economics	Any of the most recent editions	